

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบัน งานเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวิจัยเรื่อง "ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา" มีไม่มากนัก แต่มีบางส่วนสามารถใช่ เป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี ที่จะนำมาถว้อางในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ

นักการศึกษาไทยได้เสนอทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะ เป็นปัจจัย เกื้อหนุนให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ บรรลุผลตามเป้าหมาย ไว้ในหนังสือและบทความต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ใน พ.ศ.2516 วสันต์ ม่วงแก้ว¹ ได้เขียนบทความเรื่อง "ข้อคิดในการทำงานปัจจุบัน" โลกถว้อถึงปัจจัยที่ควรพิจารณาในการทำงานดังนี้

1 การวางแผน เป็นปัจจัยแรกที่สุดของการทำงาน การวางแผนจะทำให้เห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าแล้วหาทางหลบหลีก และหาทางประหยัถทรัพยากรได้ การวางแผนที่ดียอมเสริมนโยบายให้เด่นชัด

2 สภาวะแวดล้อมในการทำงาน สิ่งที่ต้องสนใจในข้อนี้คือ แสงสว่าง สีของห้อง เสียงรบกวนหรือเสียงดนตรี การจัดตั้งที่นั่ง ที่ตั้งของ เครื่องอุปกรณัต่าง ๆ ในการทำงาน สรรหาเครื่องมือทันสมัยมาใช้ รักษาความสะอาด

3 องค์การ การจัดองค์การที่ดี การมอบหมายงานตลอดจนการจัดสายงาน บังคับบัญชาที่รัดกุม จะช่วยให้การดำเนินงาน เป็นไปคยความราบรื่น

4 ผลตอบแทน โดแก่เงินเกื้อน สวัสดิการต่าง ๆ

¹วสันต์ ม่วงแก้ว, "ข้อคิดในการทำงานปัจจุบัน," อุตสาหกรรมสาร

- 5 ชั่วโมงการทำงาน
- 6 การควบคุมบังคับบัญชางาน ควรมีการประเมินผลและติดตามงานใหม่
มาตรฐานแน่นอน
- 7 การจัดสรรงานให้เหมาะกับตัวบุคคล
- 8 การปรับอัตราจ้าง ควรให้ความเป็นธรรมแก่ลูกน้อง คำนึงถึงผลงาน
เป็นสำคัญ
- 9 การสื่อสารติดต่อที่ดี
- 10 โอกาสในการก้าวหน้า
- 11 ความเป็นผู้ยึดหลักประชาธิปไตย

ในปี พ.ศ. 2517 วิทยุ สาร¹ ได้เขียนหนังสือชื่อ "การบริหารบุคคล" มีความตอนหนึ่งกล่าวถึงการปฏิบัติงานไว้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคคลากร ขึ้นกับผลประโยชน์ที่เขาได้รับ วิธีให้ผลประโยชน์แก่บุคคลากรนั้น เรียกว่า วิธีให้อามิส แบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท คือ

- 1 สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เงิน สิ่งของ
- 2 สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาส
- 3 สภาพทางกายภาพอันพึงปรารถนา
- 4 ผลประโยชน์ทางอุภมคคิ
- 5 แรงดึงดูดทางสังคม
- 6 ปรับสภาพการทำงานให้ตรงกับนิสัยและทัศนคติของบุคคลนั้น

ในปีเดียวกัน วิทยุ อังคนารักษ์² ได้เขียนหนังสือชื่อ "วิธีทำงานให้ได้ดี" มีความตอนหนึ่งกล่าวว่า สิ่งทีก่อให้เกิดความรักและความพอใจในการทำงาน และสามารถทำงานให้ได้อย่างเต็มความสามารถ ได้แก่

¹วิทยุ สาร, การบริหารบุคคล (กรุงเทพมหานคร:วัฒนาพานิช, 2517),
หน้า 273 - 278.

²วิทยุ อังคนารักษ์, วิธีทำงานให้ได้ดี, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 10 - 11.

- 1 ความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่
- 2 สถานที่ทำงานคือ
- 3 โอกาสในการที่จะก้าวหน้า
- 4 วัตถุประสงค์ที่มีคุณค่าอย่างแท้จริง

ในปี พ.ศ.2518 เกคินี หงสนันท์¹ ได้เขียนหนังสือชื่อ "การบริหารงานบุคคลในราชการไทย" ความตอนหนึ่งได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มี 7 ประการ คือ

- 1 การให้เกียรติและตระหนักในผลงานที่ไ้กระทำ
- 2 เป็นงานที่ควรแก่การสนใจ ท้าทายความสามารถ
- 3 การทำงาน เป็นกลุ่มที่มีการประสานงาน เป็นอย่างดี
- 4 มีอิสระในการวินิจฉัยแก้ปัญหา
- 5 มีความมั่นคงในการทำงาน
- 6 มีความก้าวหน้าซึ่งไ้รับการพิจารณาอย่าง เสนอภาค และยุติธรรม
- 7 มีการควบคุมที่ดี

และได้เขียนกล่าวถึงแรงจูงใจในการทำงานของข้าราชการไทย ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญของยูซอม (USOM) ไ้รวบรวมไว้ พอสรุปได้ดังนี้

- 1 ไ้รับเงิน เกือบที่ เหมาะสม
 - 2 ความเข้มแข็งของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ซึ่งหมายถึงการควบคุมอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ
 - 3 มาตรฐานในการควบคุมของหน่วยงานไ้
 - 4 มีสิ่งไ้ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจเพียงพอ
 - 5 ระบบการจำแนกตำแหน่งตั้งอยู่บนฐานของหน้าที่ความรับผิดชอบและความสามารถ
 - 6 การสอบแข่งขันหรือคัดเลือก หรือการ เลื่อนขั้นตำแหน่ง เป็นไปอย่างยุติธรรม
- เชื่อถือได้ และประหยัด

¹ เกคินี หงสนันท์, การบริหารงานบุคคลในราชการไทย (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2518), อัดสำเนา หน้า 129 - 131.

- 7 มีการประสานงานที่ดีจากส่วนกลางและการประเมินผลโครงการฝึกอบรม
- 8 มีการอบรมฝึกฝนผู้นำนาฏการให้มากขึ้น
- 9 มีการใช้คนให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ.2519 สมพงศ์ เกษมสิน¹ ได้เขียนหนังสือชื่อ "การบริหารงานบุคคลแผนใหม่" มีความตอนหนึ่งกล่าวถึงปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการมุ่งใจในการปฏิบัติงานให้ไวดังนี้

- 1 ผู้ร่วมงานจะต้องมีส่วนร่วมรับรู้ในนโยบายและแผนงานขององค์การ
- 2 ผู้บริหารและคนงานจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ขององค์การไปในทางเดียวกัน
- 3 ต้องสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์การว่า เขาจะได้อะไรตอบแทนคุ้มคากับเวลา และแรงงานที่ได้ใช้ในการปฏิบัติ
- 4 ทุกคนในองค์การควรได้รับการยกย่องในผลสำเร็จของงานร่วมกัน
- 5 มาตรการที่ใช้ในการวัดผลการปฏิบัติงานจะต้องยุติธรรม และได้กำหนดไว้เป็นการแน่นอนล่วงหน้า
- 6 หน้าที่การงานควรกำหนดขึ้นไว้ให้เป็นการแน่นอนถูกต้อง
- 7 ลักษณะของงานและสภาพการปฏิบัติงานควรมีลักษณะที่เหมาะสม และนอมนำใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ๆ
- 8 แผนการดำเนินงานขององค์การจะต้องพร้อมที่จะเผชิญกับสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
- 9 สร้างสรรค์ความสัมพันธ์ที่ปรองดองระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายปฏิบัติการให้กลมกลืนและราบรื่นอยู่เสมอ

ในปี พ.ศ.2522 เสมาะ ตีเขาว, สุปราณี ศรีฉัตรภิมุข และ นิยะดา ชุนหวงศ์² ได้ร่วมกันเขียนหนังสือชื่อ "การบริหารงานบุคคล" ความตอนหนึ่งได้เรียง

¹ สมพงศ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคคลแผนใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: ไทวันพัฒนาพณิช, 2519), หน้า 299 - 300.

² เสมาะ ตีเขาว, สุปราณี ศรีฉัตรภิมุข และ นิยะดา ชุนหวงศ์, การบริหารงานบุคคล (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), หน้า 268-269.

ลำดับความต้องการที่บุคคลหวังจะไ้รับจากองค์การ และ เมื่อไ้รับการตอบสนองจะปฏิบัติ งานไ้คือ มีดังนี้



- 1 คาตอบแทนที่ เป็นเงิน
- 2 ความมั่นคงในการทำงาน
- 3 การเข้ากันไ้กับเพื่อนร่วมงาน
- 4 ความไว เนื้อเชื้อใจในการทำงาน เป็นส่วนหนึ่งของความต้องการที่จะแสดงตน

การไ้รับการยกย่อง การให้อิสระในการทำงาน การให้เกียรติเชือถือในตัว เขา ตลอดจน ันการ เห็นคุณค่า และเห็นความสำคัญในตัว เขา

- 5 ลักษณะงานที่มีความหมาย
- 6 โอกาสที่จะไ้รับความก้าวหน้า
- 7 สภาพการทำงานที่ดี สะดวก ปลอดภัย หรือทราบ
- 8 ผู้นำที่ยุติธรรมและมีความเสมอภาค

ส่วนในทางประเทศ ไ้มีนักวิชาการ เสนอทฤษฎี แนวคิด ที่เป็นปัจจัยเกือหนุน ไ้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามเป้าหมาย ไ้ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1960 ดักลาส แมกกกรี เถอ (Douglas McGregor) ไ้เขียน หนังสือชื่อ The Human Side of Enterprise มีข้อความตอนหนึ่งแสดงทรรศนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคคล ซึ่ง เป็นที่รู้จักกันดี คือ ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y ผู้เขียน ไ้กำหนดทฤษฎี X ซึ่งเป็นแนวทางสมัยเกิม (Traditional Approach) มีหลักการว่า

- 1 โดยเฉลี่ยแล้วบุคคลไม่ชอบทำงานและพยายามเลี่ยง เเทที่จะทำได้
- 2 เพราะเหตุที่มนุษย์ไม่ชอบทำงาน จึงต้องมีการควบคุม อำนาจการ คุมขุ ลงโทษ เพื่อบังคับให้ปฏิบัติงานไ้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การ
- 3 โดยเฉลี่ยมนุษย์ชอบให้มีการอำนาจการ ทั้นี้เพราะต้องการที่จะเลี่ยงการ รับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการทำงานน้อย แต่ต้องการความมั่นคงในเรื่องช่างคน ทั้หมค¹

¹Douglas McGregor, The Human Side of Enterprise (New York : McGraw - Hill Book, 1960), pp.33-34.

ส่วนทฤษฎี Y เป็นทฤษฎีสมัยใหม่ (Modern Approach)

ซึ่งเขียน

ชานานามว่า เป็น "การบูรณาการแห่งเป้าหมาย" มีหลักการคือ

1 การออกแรงกายและการใช้สมองในการทำงานก็ เป็นของธรรมดา เหมือนการ เล่นหรือพักผ่อนนั่นเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะที่อาจควบคุมได้ เพราะการทำงานอาจ เป็น แหล่งที่มาของความพึงพอใจ (และจะปฏิบัติหน้าที่โดยอาสาสมัครก็ได้) หรือการทำงานอาจ เป็นแหล่งที่มาของการลงโทษ (และจะ เกิดการหลบ เลี่ยงการปฏิบัติงาน เท่าที่โอกาสจะอำนวย)

2 การควบคุมภายนอกและการนำเอาวิธีการลงโทษมาใช้ มีใช้แต่จะเป็นมรรค วิธี เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ เท่านั้น คนเราจะปฏิบัติหน้าที่ ควบคุมการสั่งงานตนเอง และควบคุมการควบคุมตนเองตามวัตถุประสงค์ที่เขาได้ให้คำมั่นไว้

3 ความผูกพันที่มีต่อวัตถุประสงค์ขององค์การ ควรให้รางวัลควบคุมกับ ผลสำเร็จของแต่ละบุคคล สำคัญยิ่งกว่าใหญ่ที่สุดของรางวัล อาทิ ความพึงพอใจในการ ใฝ่หา และทำงานตามที่ตนเองต้องการควบคุมตนเอง สามารถอำนวยความสะดวกการปฏิบัติหน้าที่โดย ตรงต่อวัตถุประสงค์ขององค์การ

004671

4 ภายใต้ภาวะอันเหมาะสม คนเราโดยทั่วไปแล้วจะพยายามเรียนรู้ไม่เพียง แต่จะยอมรับทาเคียว แต่จะพยายามแสวงหาความรับผิดชอบอีกด้วย

5 ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ มีส่วนสัมพันธ์กับขนาดแห่งการจินตนาการ ความเฉลียวฉลาดและความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาขององค์การ อย่างกว้างขวาง มีใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้า หรือปัญหา เล็กๆน้อยๆเท่านั้น และยังมีใจกว้างพอให้เจ้าหน้าที่ อื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานอย่างจริงจังอีกด้วย

6 ในภาวะของอุตสาหกรรมยุคใหม่ ความรู้ของคนเรา เป็นเพียงส่วนหนึ่ง เท่านั้นที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน¹

จากทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y ดังกล่าว จะ เป็น เครื่องชี้ นำ ให้ผู้บริหาร เลือกใช้ ภาวะผู้นำทางการบริหาร 2 ลักษณะ ผู้บริหารที่ฉลาดจะครองรู้จัก เลือกใช้ทฤษฎี ดังกล่าวให้เหมาะสมกับลักษณะงาน สถานการณ์ และผู้ใ้บังคับบัญชา

¹Ibid, pp. 47 - 48.

ในปี ค.ศ. 1967 บี วัน ฮาลเลอร์ กิลเมอร์¹ (B. Von Haller Gilmer) ได้เขียนหนังสือชื่อ Applied Psychology ข้อความตอนหนึ่งกล่าวถึง องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงานว่า แม้ทุกคนจะมีความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่ความต้องการของบุคคลโดยเฉลี่ยจะเป็นองค์ประกอบที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน มีสำคัญดังนี้

- 1 ความมั่นคงของงานที่ทำ
- 2 โอกาสที่จะก้าวหน้า
- 3 การจัดการที่ดี การประสานงานที่ดี จนทำให้หน่วยงานมั่นคง มีชื่อเสียง
- 4 ค่าจ้างหรือเงินเดือน
- 5 ลักษณะอันเป็นเนื้อแท้ของงาน เช่นงานสบาย งานที่มีลักษณะท้าทาย งานที่มีความดึงดูดใจให้บุคคลอยากทำ
- 6 การตรวจตราหรือการอำนวยความสะดวก
- 7 ลักษณะทางสังคมที่ได้จากการทำงาน เช่น การเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
- 8 การสื่อสารที่ดีของหน่วยงาน
- 9 สภาพการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทั่วไปในการปฏิบัติงาน เช่น อุณหภูมิ แสงสว่าง การระบายอากาศ ที่จอดรถ โรงอาหาร มีสภาพที่ดี ปลอดภัย หรือเสียงอันตรายหรือไม่
- 10 ผลประโยชน์บางอย่าง ได้แก่ เวลาพักผ่อน การรักษาพยาบาล วันหยุด

ในปี ค.ศ. 1970 อับราฮัม เฮ มาสโลว์² (Abraham H. Maslow) ได้เขียนหนังสือชื่อ Motivation and Personality ข้อความตอนหนึ่งกล่าวถึง ทฤษฎีการจูงใจ และเรียงลำดับความต้องการขั้นพื้นฐานของคนไว้ดังนี้

¹B. Von Haller Gilmer, Applied Psychology (New York:McGraw-Hill Book,1967), pp.381-384.

²Abraham H. Maslow, Motivation and Personality (New York : Harper and Row,1970),pp.35-46.

1 ความต้องการทางร่างกาย (The Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นมูลฐานอันแรกของมนุษย์ และเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดในการดำเนินชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน และความ ต้องการทางเพศ

2 ความต้องการความปลอดภัย (The Safety needs) เป็นความรู้สึก ที่ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความกลัวหนาว และความอบอุ่นใจ

3 ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging needs) เป็นความต้องการที่จะให้ตนเป็นที่ยอมรับในสังคม ต้องการความรักจากคนอื่น ได้รับความเป็นมิตร ต้องการมีคนรัก มีมิตรมีภรรยาสามี

4 ความต้องการที่จะมีฐานะ เหนือหรือมีชื่อเสียง (Esteem needs) เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับอยากเด่นในสังคม ต้องการให้บุคคลอื่นยกย่องสรร เสริญถึงความ รู้ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ

5 ความต้องการที่จะได้รับความสมหวังในชีวิต (The Need for Self-Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดที่จะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่าง ตามความนึกคิดของตนเอง เป็นความต้องการที่ยากแก่การเสาะแสวงหามาได้

ในปี ค.ศ. 1971 เชสเตอร์ ไอ บาร์นาร์ค¹ (Chester I. Barnard) ได้เขียนหนังสือชื่อ The Function of the Executive ขอความตอนหนึ่งไว้ว่าถึง บรรดาสิ่งจูงใจซึ่งหน่วยงานและผู้บริหารหน่วยงานจะใช เป็นเครื่องกระตุ้นบุคคลให้เกิดความ พึงพอใจในการทำงาน หรือใจ เป็นเครื่องตอบสนองความต้องการของบุคคล ให้เกิดความ พึงพอใจในการทำงาน มีหลายประการ คือ

1 สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material inducement) ได้แก่ เงิน สิ่งของ หรือ สภาวะทางกายภาพที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เป็นการตอบแทน เป็นการชดเชย หรือเป็น รางวัลที่เขาได้ปฏิบัติงานในหน่วยงานมาแล้ว เป็นอย่างนี้

2 สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคลซึ่งมิใช่วัตถุ (Personal non-material

¹Chester I. Barnard, The Function of the Executive (Massachusetts · Harvard University Press, 1971), pp. 142-149.

opportunities) จัดเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานมากกว่ารางวัลที่เป็นวัตถุ เพราะสิ่งจูงใจที่เป็นโอกาส บุคคลจะได้รับแตกต่างจากคนอื่น เช่น เกียรติภูมิ ตำแหน่ง การใช้สิทธิพิเศษ การมีอำนาจ เป็นต้น

3 สภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา (Desirable Physical Conditions) ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ สถานที่ทำงาน เครื่องมือเครื่องใช้ในสำนักงาน สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอันก่อให้เกิดความสุขทางกายในการทำงาน

4 ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal Benefactions) หมายถึง สมรรถภาพของหน่วยงานที่จะสนองความต้องการของบุคคลในด้านความภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ ความรู้สึกเท่าเทียมกัน การได้มีโอกาสช่วยเหลือครอบครัวตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการได้แสดงความสามารถคือต่อหน่วยงาน

5 ความดึงดูดใจในทางสังคม (Associational Attractiveness) หมายถึง ความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นร่วมงานในหน่วยงาน ถ้าความสัมพันธ์เป็นไปด้วยดี จะทำให้เกิดความผูกพันและพอใจร่วมงานกับหน่วยงาน

6 การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการและเจตคติของบุคคล (Adaptation of Conditions to Habitual Methods and Attitudes) หมายถึง การปรับปรุงตำแหน่งงาน วิธีการในสอดคล้องกับความสามารถของบุคคล ซึ่งแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน

7 โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในงานอย่างกว้างขวาง (The Opportunity of Enlarged Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลากร รู้สึกมีส่วนร่วมในงาน เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งของหน่วยงานมีความรู้สึกเท่าเทียมกันในหมู่ผู้ร่วมงาน และมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน

8 สภาพของการอยู่ร่วมกัน (The Condition of Camaraderie) หมายถึง ความพอใจของบุคคลในด้านสังคม หรือความมั่นคงทางสังคม ซึ่งจะทำให้คนรู้สึกมีหลักประกัน และมีความมั่นคงในการทำงาน

ในปี ค.ศ. 1973 เฟลิกซ์ เอ นีโกร และลรอยด์ ซี นีโกร¹ (Felix A. Nigro and Lloyd G. Nigro) ได้เขียนหนังสือชื่อ Modern Public Administration ความตอนหนึ่งกล่าวสรุปเกี่ยวกับทฤษฎีการจูงใจโดยเน้นที่ตัวผู้บังคับบัญชาว่า ผู้บังคับบัญชาจะต้องปรับสภาพการ เป็นผู้บังคับบัญชาให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ หรือความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี เป็นผู้ มีใจกว้างและยอมรับสภาพการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ

จากแนวคิดและทฤษฎีต่างๆเกี่ยวกับการปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวโดยสังเขปได้ว่า ในการปฏิบัติโดยทั่วไปนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความรู้สึกพึงพอใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายได้ ก็ต่อเมื่อก่อนนั้นในผลประโยชน์ตอบแทนทั้งทาง ถาวรวัตถุและทางจิตใจ คือมีการตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ ก่อให้เกิดการจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทพลังความสามารถทุกอย่างในการปฏิบัติงานจนบรรลุผล ความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจูงใจ แนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่กล่าวมานี้ต่างก็ เน้นความสำคัญของการตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานและการสร้างสิ่งจูงใจให้เกิดขึ้นในหน่วยงานทั้งสิ้น ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานหรือการดำเนินกิจการใดๆให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารหน่วยงานจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่กล่าวไวข้างต้น โดยเฉพาะที่จะ เกิดต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานของตนได้ ภารกิจของผู้บริหารในการนี้ จะต้อง เริ่มค้นคว้าการศึกษาความต้องการของบุคคลในหน่วยงาน แล้วจักหาสิ่งตอบสนองความต้องการ จัดสภาพการปฏิบัติงานต่างๆให้เป็นที่ดึงดูดใจหรือจูงใจที่จะปฏิบัติงาน และในการตอบสนองความต้องการหรือการสร้างสิ่งจูงใจต่างๆนั้น ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจะต้องรู้จักเลือกใช้ เทคนิค กลวิธี ตลอดจนทักษะต่างๆในการบริหาร อาทิ ทักษะการปกครองผู้บังคับบัญชา ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการบำรุงขวัญ ทักษะการทำงานเป็นคณะ ทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์ ฯลฯ ตลอดจนใช้หลักจิตวิทยาและสมมุติฐานในการทำงานของมนุษย์มาผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดการจูงใจที่เหมาะสมกับงาน สถานการณ์ สิ่งแวดล้อม และบุคคล แต่ละประเภทและกรณีไป

¹Felix A. Nigro and Lloyd G. Nigro, Modern Public Administration, 3rd ed. (New York : Harper and Row, 1973), p.247.

เมื่อการบริหารงานของผู้บริหารไปถึงจุดนั้น การปฏิบัติงานต่าง ๆ ก็จะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของหน่วยงานไปโดยมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง



งานวิจัยในประเทศ

การปฏิบัติงานของครูทั่วไป

ในปี พ.ศ.2512 นางนุช สารภรณ์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาลักษณะงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสวนกลาง" โดยมีวัตถุประสงค์ 1 เพื่อศึกษาว่าในการบรรจุครูประจำการ ครูได้ทำการสอนหรือทำงานตรงตามวุฒิ ความสามารถ หรือประสบการณ์ของตนหรือไม่ 2 เพื่อสำรวจอัตราการทำงานของครูทั้งงานสอนและงานอื่นแล้ว เปรียบเทียบอัตราการทำงานของครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับอัตราการสอนของครู 4 เพื่อสำรวจปัญหาที่ครูประสบในการทำงาน

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ใหญ่ 38 คน ครู 464 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนคร-ธนบุรี 38 แห่ง ได้รับแบบสอบถามคืนจากอาจารย์ใหญ่ 30 ชุด ครู 382 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีทางสถิติ โดยแสดงค่าพิสัย ฐานนิยม มัธยฐาน และค่าเฉลี่ย ข้อมูลทั้งหมดนำเสนอในรูปแบบของตาราง

ผลการวิจัยพบว่า

1 ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ส่วนมากได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตรงตามวุฒิ ความสามารถและประสบการณ์

2 อัตราการทำงานของครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีอัตราโดยเฉลี่ยตามลำดับดังนี้

2.1 อัตราการสอนของครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สอน 1 สายวิชา) ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เท่ากับ 18, 18 และ 19 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ

¹นางนุช สารภรณ์, "การศึกษาลักษณะงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสวนกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512).

2.2 อัตราการสอนของครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มากกว่า 1 สายวิชา) ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เท่ากับ 19, 18 และ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ

2.3 อัตราการสอนของครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สอน 1 สายวิชา) ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เท่ากับ 16, 17 และ 17 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ

2.4 อัตราการสอนของครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา (สอนมากกว่า 1 สายวิชา) ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เท่ากับ 17, 18 และ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ

2.5 อัตราการสอนของครูที่สอนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้น และมีธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เท่ากับ 18, 19 และ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ

2.6 อัตราการทำงานของครูซึ่งหมายถึงงานด้านการสอน และงานอื่นๆ ได้แก่ งานด้านวิชาการ ชุกรการ ปกครอง แนะแนว และกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เท่ากับ 22, 24 และ 23 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ

3 เนื่องจากอัตราการทำงานของครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดใกล้เคียงกัน แสดงว่า ขนาดของโรงเรียนมิได้มีส่วนทำให้อัตราการสอนของครูแตกต่างกัน

4 ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราชั่วโมงสอนที่เหมาะสมของครูแบบสอบถาม ซึ่งมีอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาขาวิชา และครู ส่วนมากให้ข้อคิด ดังนี้

4.1 ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรสอนสัปดาห์ละ 18 ชั่วโมง

4.2 ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรสอนสัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง

4.3 หัวหน้าสาขาวิชา ควรสอนสัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง

4.4 ครูบรรณารักษ์ ควรสอนสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง

4.5 ครูแนะแนวควรสอนสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง

4.6 ครูพยาบาลควรสอนสัปดาห์ละ 8 ชั่วโมง

4.7 ครูธุรการไม่ควรทำการสอน

ซึ่งข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราการสอนนี้มีอัตราต่ำกว่าอัตราที่ครูปฏิบัติจริง เล็กน้อย

5 ปัญหาที่สำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานของครู คือปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน อันได้แก่ ปัญหาทางด้านการเรียนและความประพฤติ ส่วนปัญหาอันดั่งรอง ๆ ลงมาได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับระบบการปฏิบัติงาน ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร ปัญหาเกี่ยวกับอัตราการสอน ของครูและปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน

ในปี พ.ศ.2518 มนุษย์ เอี่ยมวิสัย¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับขวัญและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6 และเปรียบเทียบขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6 ที่มีสังกัด อายุราชการ และวุฒิทางครูต่างกัน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ทำการสอนในปีการศึกษา 2518 ในเขตการศึกษา 6 ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 356 คน สังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน 178 คน และสังกัดเทศบาลจำนวน 175 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยใช้ t - test ผลการวิจัยพบว่า

1 ครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6 มีความรู้สึกต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ปัจจัยในเรื่องความรู้สึกภูมิใจ และเห็นความสำคัญของงาน การระบุตัวเองเป็นหน่วยหนึ่งของหน่วยงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา สถานภาพและการยอมรับนับถือ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานที่ครูมีความรู้สึกอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ปัจจัยในเรื่องสวัสดิภาพในหน่วยงาน ความเพียงพอของรายได้จากการปฏิบัติงาน และสภาพการปฏิบัติงาน

2 ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6 อยู่ในระดับปานกลาง

3 การสังกัดโรงเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6 มีผลทำให้ความรู้สึกของครูต่อปัจจัยที่มีผลต่อขวัญ ในการปฏิบัติงานในเรื่อง นโยบายและการ

¹ มนุษย์ เอี่ยมวิสัย, "ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

บริหาร การติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ ความสามารถของผู้นร่วมงาน การระบุตัวเอง เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน ความมั่นคงในการทำงาน และความพึงพอใจในหน่วยงาน แตกต่างกัน

4. อายุราชการของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 โดยส่วนรวม ไม่มีผลต่อความรู้สึกของครู ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน ในเรื่อง ความเพียงพอของรายได้จากการปฏิบัติงาน ความเป็นมิตร และความร่วมมือของผู้นปฏิบัติงาน ความสามารถของผู้นร่วมงาน โอกาสก้าวหน้า และสวัสดิการในหน่วยงาน แตกต่างกัน

5. วุฒิของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6 โดยส่วนรวม มีผลทำให้ความรู้สึกของครูต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน ปัจจัยในเรื่อง ความเป็นมิตร และความร่วมมือของผู้นปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นกับบัญชา และผู้นบังคับบัญชา โอกาสก้าวหน้า การระบุตัวเอง เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน และรู้สึกภูมิใจและเห็นความสำคัญของงานแตกต่างกัน

ในปีเดียวกัน วีระชาติ แก้วไสย¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางที่ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงรายว่ามีอะไรบ้าง มีลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยอย่างไร และศึกษาตัวแปรทางซึ่งใดแก่อายุราชการ สังกัด และวุฒิทางครูตางกัน จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงรายเพียงใด ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 259 คน ครูสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 65 คน และครูสังกัดเทศบาลจำนวน 51 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบ ใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีปัญหาเกี่ยวกับนโยบายและการบริหารงานในโรงเรียน

¹วีระชาติ แก้วไสย, "องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518).

สูงสุด รองลงมาคือปัญหาการเงิน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ฐานะทางอาชีพในสังคม
 ครอบครอง 83.66 พอใจในอาชีพ ครอบครอง 16.54 ไม่พึงพอใจในงาน ครูที่มีอายุ
 ราชการมากกว่า 10 ปี กับครูที่มีอายุราชการ 5-10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี มีความรู้สึก
 คอสภาพงานแตกต่างกัน

ในปี พ.ศ. 2520 สุธรรม ประทานทรัพย์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษา
 ปัญหาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาใน
 กรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบครูในจังหวัดใกล้เคียง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบ
 เติบปัญหาของครูทั้งด้านส่วนตัว เกี่ยวกับบุคลิกภาพ ครอบครัวยุติธรรม และปัญหาสถาน
 สภาพการปฏิบัติงานระหว่างครูในกรุงเทพมหานครกับครูในจังหวัดใกล้เคียง ครูชายกับ
 ครูหญิง ครูโสดกับครูที่สมรส และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ผู้วิจัยได้ส่ง
 แบบสอบถามไปยังครูโรงเรียนรัฐบาลที่สอนในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 400 คน แยกเป็น
 ครูในกรุงเทพมหานคร 231 คน ครูจังหวัดใกล้เคียง 169 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หา
 ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรจำแนกตามสถานที่ทำงาน เพศ และสถานภาพ
 สมรส โดยใช้ t -test วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง
 คะแนนของตัวแปรตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยใช้ F -test
 และภาพความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่างๆ
 Studentized q - statistics แบบ Newman - Keul Method เปรียบเทียบความ
 แตกต่างของคะแนนดังกล่าว เป็นรายกลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า ครูในกรุงเทพมหานครกับครูในจังหวัดใกล้เคียง ประสบปัญหา
 ทั้งในด้านส่วนตัว บุคลิกภาพ ครอบครัวยุติธรรม และปัญหาสถานสภาพการปฏิบัติงานแตก
 ต่างกัน ครูชายและครูหญิงประสบปัญหาส่วนตัว เกี่ยวกับ ยุติธรรมแตกต่างกัน และครูชาย
 มีปัญหาส่วนตัวมากกว่าครูหญิง ครูโสดกับครูที่สมรสแล้วประสบปัญหาสถานสภาพการปฏิบัติงาน
 แตกต่างกัน โดยครูโสดประสบปัญหาในสถานสภาพการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่สมรสแล้ว
 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันประสบปัญหาสถานสภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

¹สุธรรม ประทานทรัพย์, "การศึกษาปัญหาซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจใน
 การปฏิบัติงานของครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบกับครูในจังหวัด
 ใกล้เคียง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2520).

และครูที่ประสบปัญหาสถานสภาพการปฏิบัติงานมากที่สุด ไคแก่ ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-2 ปี

ในปีเดียวกัน มิ่งศักดิ์ ยอดกลกิจ¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพบก" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพบกส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเพื่อตรวจสอบสภาพขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพบกทั้งหมด ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูโรงเรียนราษฎร์ ในสังกัดกองทัพบก จำนวน 237 คน จาก 13 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 233 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ระเบียบทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย และวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือ สภาพการปฏิบัติงานที่น่าพึงพอใจ การยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ความรู้สึกในการประสบความสำเร็จ การร่วมมือในการกำหนดนโยบาย การปฏิบัติอย่างยุติธรรม ความสัมพันธ์อันดีกับคณะครูและนักเรียน ความเชื่อมั่นและนับถือในตัวผู้บริหาร ความเพียงพอของการสื่อสาร ความเพียงพอของรายได้ การขาดงานและการโยกย้าย ส่วนปัจจัยที่จมีความมีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ ความมั่นคงปลอดภัยและสวัสดิการ ความเจริญก้าวหน้า และการเลื่อนตำแหน่ง และขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกองทัพบก สรุปได้ดังนี้

- 1 ครูที่ทำหน้าที่บริหารและสอน มีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ทำหน้าที่สอนแต่เพียงอย่างเดียว
- 2 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพบกในส่วนกลางมีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในส่วนภูมิภาค
- 3 สภาพขวัญในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพบกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

¹มิ่งศักดิ์ ยอดกลกิจ, "ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพบก" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

การปฏิบัติงานของครูสังคมศึกษา

1) งานการสอน

ในปี พ.ศ.:2509 พาตี แสงกิจ¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษา และทรรคนะของครูและนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ เพื่อเป็นแนวทาง เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนสังคมศึกษาให้ดีขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู 51 คน นักเรียน 677 คน ของโรงเรียนรัฐบาชาชายหญิง และโรงเรียนสหศึกษาในจังหวัดพระนคร 18 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดเป็นร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ครูมีปัญหาส่วนตัว เรื่องรายได้ การสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพ เพราะครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไปและมีงานพิเศษต้องทำด้วย ทำให้ครูไม่มีเวลาเตรียมการสอน ส่วนอุปกรณ์การสอน ครูต้องใช้เงินส่วนตัวซื้อมาใช้เอง ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรม แบบเรียนที่โรงเรียนยังไม่เหมาะสมกับ เด็กทั้งทางด้าน เนื้อหา ภาษา รูปเล่ม กระดาษพิมพ์ และภาพประกอบ ครูส่วนใหญ่ เข้าใจ เรื่องวิธีการวัดผลดี ครูและนักเรียนชอบทดสอบแบบปรนัย

ในปีต่อมา สุปาตี โทตรจรัส² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน เกี่ยวกับการ เรียนการสอน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค

¹พาสี แสงกิจ, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509).

²สุปาตี โทตรจรัส, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510).

ต่างๆในการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ผู้วิจัยได้ส่งแบบ
สอบถามไปยังครูสังคมศึกษาจำนวน 100 คน นักเรียน 1,064 คน ในโรงเรียนสายสามัญ
ชาย หญิง และสหศึกษา ในจังหวัดพระนครจำนวน 18 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ
เป็นร้อยละ และเสนอในรูปแบบตาราง

ผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่คัดค้านการเรียนการสอนวิชา
สังคมศึกษา แต่การสอนมีประสิทธิภาพน้อย เนื่องจากความไม่สมดุลของ เนื้อหาวิชาใน
หลักสูตร การกำหนดคะแนนและการกำหนดเวลาเรียน ครูมีหน้าที่การงานมากทำให้
ไม่มีเวลาเตรียมการสอน โรงเรียนขาดอุปกรณ์และหนังสืออ่านประกอบ และที่สำคัญคือ
นักเรียนไม่สนใจและไม่อยากเรียนวิชาสังคมศึกษา อีกทั้งแบบเรียนไม่เหมาะสมในคาน
เนื้อหาวิชาและสภาพหนังสือ

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะไว้ว่า สถาบันฝึกหัดครูควรให้ความร่วมมือในการจัด
ฝึกอบรมครูประจำการ ส่วนเรื่องเกี่ยวกับครูสังคมศึกษานั้น ควรเป็นผู้มีบุคลิกลักษณะและ
บุคลิกภาพที่ดี มีความรู้กว้างขวาง ทั้งทางความรู้วิชาการและวิชาชีพ ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อความ
เคลื่อนไหวของวิชาความรู้ หน้าที่ความรู้เพิ่มเติม ควรปรับปรุงวิธีสอนและเตรียมการ
สอน คนควาหาความรู้ประกอบการสอนเป็นอย่างดี

ในปี พ.ศ.2513 อมรา มนัสวานิช¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหา
การสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลในภาคการศึกษา 2" โดย
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและลักษณะของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน
สังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาล ในภาคการศึกษา 2 ผู้วิจัยได้ส่ง
แบบสอบถามไปยังครูจำนวน 60 คน นักเรียน 475 คน ของโรงเรียนในภาคการศึกษา 2
จำนวน 18 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติค่าตอบ เป็นร้อยละ เปรียบเทียบปัญหาของ
แต่ละจังหวัด เสนอผลของการวิจัยในรูปแบบตารางและคำอธิบายประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า แต่ละจังหวัดในภาคการศึกษา 2 มีปัญหาคล้ายคลึงกัน กล่าว
คือ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในกานส่วนตัวและอาชีพ ปัญหาในกานส่วนตัวได้แก่ ปัญหา

¹อมรา มนัสวานิช, "การศึกษาปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอน
ต้นของโรงเรียนรัฐบาลในภาคการศึกษา 2" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชา
มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

เศรษฐกิจและความปลอดภัย ส่วนในด้านการสอน การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดครูที่มีวุฒิ และได้รับการฝึกหัดเกี่ยวกับวิชาเนื้อหา โดยเฉพาะ ขาดแหล่งวิทยาการ อุปกรณ์การสอน และหนังสืออ่านประกอบอย่างเพียงพอ และหลักสูตรส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เพราะไม่อาจนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันฝึกหัดครู และผู้บริหาร การศึกษาคควรร่วมมือกันช่วยเหลือครูสังคมศึกษา ทั้งด้านสวัสดิการ สวัสดิภาพ และด้านการสอน โดยเฉพาะด้านการสอน ควรเพิ่มบทเรียนบางตอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์สังคมศึกษาประจำภาคขึ้น จัดอบรมครู หนังสือพิมพ์และเอกสารความรู้ ส่งไปเผยแพร่ยังโรงเรียนต่างๆ ครูต้องปรับปรุงตนเองทั้งความรู้ เนื้อหา ความรู้อรอบตัว และวิธีสอน

ในปีเดียวกัน เยาวภา สิงหะพันธุ์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอน สังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนการช่าง ภาคการศึกษา 1" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนการช่างภาคการศึกษา 1 เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงแบบเรียน หลักสูตร สภาพการเรียน การสอนสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู 34 คน นักเรียน 445 คน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียน 14 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดเป็นร้อยละและหาค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาขาดประสิทธิภาพ ครูยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ครูร้อยละ 64.70 สอนวิชาสังคมศึกษาเพราะครูใหญ่จัดให้สอน อีกร้อยละ 11.46 สอนเพราะขาดครู ครูใช้อุปกรณ์การสอนน้อย ปัญหาที่สำคัญคือ อุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ ขาดแหล่งวิทยาการและหนังสืออ่านประกอบ ครูจัดกิจกรรมประกอบการสอนไม่มากนัก นอกจากนี้นักเรียนยังขาดความสนใจและไม่เห็น ความสำคัญของวิชานี้

¹ เยาวภา สิงหะพันธุ์, "ปัญหาการสอนสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ของโรงเรียนการช่าง ภาคการศึกษา 1" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย คือ 1. กระทรวงควรปรับปรุงหลักสูตรและ เนื้อหาวิชา สังคมศึกษาให้สนองความต้องการและระดับวุฒิภาวะของนักเรียน 2. โรงเรียนควรจัดหา อุปกรณ์การสอนและหนังสืออ่านประกอบให้เพียงพอ 3. กระทรวงควรร่วมมือกับสถาบัน ฝึกหัดครูปรับปรุงคุณภาพครู 4. ศึกษาให้แก่นักเรียนอาชีวศึกษาควร เป็นศูนย์กลางให้ความ ช่วยเหลือเกี่ยวกับปัญหาการสอนสังคมศึกษา 5. ในงานศึกษาค้นคว้าที่มีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ในวัตถุประสงค์ของวิชาและควรปรับปรุงทั้งด้านบุคลิกภาพ ความรู้ วิธีสอน กิจกรรมและการ ผลิตให้เหมาะสม

ในปี พ.ศ.2516 สิริวรรณ สุวรรณอาภา¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหา การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร" โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาสำคัญของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในแง่ความเหมาะสม ของหลักสูตร แบบเรียน วิธีสอน อุปกรณ์การสอน และการวัดผลซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยให้แบบสอบถามกับครู 57 คน นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 480 คน ในโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ เปรียบเทียบโดยหาการยอมรับ และหาค่าเฉลี่ยของค่าคอม

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูมีความเห็นว่า เนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทยมาก และเวลาเรียนน้อยไม่สอดคล้องกัน แต่นักเรียนเห็นว่า เนื้อหาวิชาในหลักสูตร เหมาะสม ดีแล้ว แบบเรียนยังไม่เหมาะสม เนื่องจากขาดความกระจ่างชัดใน เนื้อหาในลักษณะสำคัญ วิธีสอนยังไม่ดีผลดีเท่าที่ควร เพราะครูส่วนใหญ่ใช้วิธีบรรยายตาม เนื้อหา แมว่าจะยก ปัญหาหรือหัวข้อสำคัญมาอธิบายเพิ่มเติมก็ตาม นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มากพอ การสอนมีอุปสรรคเนื่องจากอุปกรณ์น้อย เพราะขาดแคลนงบประมาณ ในงาน การวัดผล พบว่าครูใช้ข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัยควบคู่กันไป แต่ทั้งครูและนักเรียน เสนอแนะว่า ควรใช้วิธีวัดผลแบบอื่นๆเพิ่มเติมไม่ควร เน้นด้านความจำอย่างเดียว

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สถาบันฝึกหัดครูรวมทั้งหน่วยศึกษานิเทศกรรม

¹ สิริวรรณ สุวรรณอาภา, "ปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

สามัญศึกษาควรมีบทบาทมากขึ้นในการฝึกอบรมแก่ครูผู้สอนทั้งก่อนและระยะปฏิบัติงานของครู โดยเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพด้านวิธีสอน อุปกรณ์และการวัดผล

ในปีต่อมา ปาริชาติ วรณประภา¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาทั่วไป เกี่ยวกับการ เรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญใน กรุงเทพมหานคร เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร 20 คน ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 46 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 400 คน ในโรงเรียนรัฐบาล 9 แห่ง โรงเรียนราษฎร์ 9 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาการถดถอย แล้วนำเสนอในรูปตารางและบทความ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับครูสอนภูมิศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ ปัญหาการบริหารการสอนที่สำคัญคือ การขาดงบประมาณในการจัดห้อง สังกศศึกษา ครูมีปัญหานักเรียนไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์ หลักสูตร และคะแนนวิชาไม่สอดคล้องกัน ครูและนักเรียนเห็นว่า ควรปรับปรุงแบบเรียนให้มีรูปภาพ แผนที่ที่ชัดเจน เนื้อหาและสถิติต่างๆให้ทันกับเหตุการณ์ ปัญหาอื่นๆได้แก่ การขาดแคลน อุปกรณ์และแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม ภาระการทำงานของครูมากเกินไปจนไม่มีเวลาทำอุปกรณ์ การสอน และเนื้อหาในหลักสูตรมากเกินไป เป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลมีปัญหามาจากการวิเคราะห์ข้อสอบ ขาดแคลนอุปกรณ์ วัสดุในการสร้างแบบทดสอบ การวัดผลการเรียนการสอนบ่อยครั้ง ครูส่วนมากต้องการความช่วยเหลือทางด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน การสร้างและการใช้ อุปกรณ์การสอน และวิธีวัดผลแบบใหม่ ส่วนนักเรียนต้องการให้ครูใช้ เทคนิคการสอนใหม่หลายวิธี

¹ ปาริชาติ วรณประภา, "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

ในปี พ.ศ. 2518 ได้มีผู้ทำการวิจัยด้านการสอนของครูสังคมนาวิชาไว้ดังนี้
 วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๗^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียน
 มัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการสอนศีลธรรมใน
 โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม
 ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน
 18 คน ครูสอนศีลธรรม 40 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 368 คน ในโรงเรียน
 รัฐบาล 10 แห่ง และโรงเรียนราษฎร์ 10 แห่ง ในเขตการศึกษา 1 ทำการวิเคราะห์
 ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐาน เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคาร์ยละเอียด นำ
 เสนอในรูปตารางและคำบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

- 1 ผู้บริหารโรงเรียนประสบปัญหามากในเรื่องการสนับสนุนให้ครูได้ใช้วิทยากร
 และเรื่องงบประมาณที่ทางโรงเรียนจัดให้ แต่นักเรียนมีปัญหามากในเรื่อง จำนวนนักเรียน
 แต่ละห้องมากเกินไป
- 2 ครูและนักเรียนเห็นพ้องกันว่า เอกสารประกอบการสอนศีลธรรม เป็นปัญหา
 มาก สำหรับผู้บริหารมีความเห็นว่า อัตราเวลาเรียน หลักสูตร และแบบเรียน เป็นปัญหา
 พอประมาณ
- 3 เกี่ยวกับวิธีสอน ทั้งผู้บริหารและครูมีปัญหาปานกลาง แต่ักนักเรียนกลับเห็นว่า
 มีปัญหามากในเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรม
- 4 ผู้บริหารและครูมีปัญหามากในปริมาณอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่ นอกจากนี้ ครู
 ยังมีความเห็นสอดคล้องกับนักเรียนอีกว่า ครูไม่ค่อยได้ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน
- 5 ครูมีปัญหามากในการสร้างข้อสอบที่มีคุณภาพดี นอกจากนี้ ครูยังมีความเห็น
 ตรงกับนักเรียนอีกว่า ข้อสอบวัดความเข้าใจและการนำไปใช้ ข้อสอบวัดความคิดและ
 เหตุผล และคะแนนของวิชาศีลธรรม เป็นปัญหามาก

¹วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๗, "ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น"
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2518).

6 ในเรื่องการจัดตั้งชุมชนที่เกี่ยวข้องของทางที่ธรรมและเรื่องการเงินนั้น ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า เป็นปัญหามาก

7 ผู้บริหารและนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า ความคิดริเริ่มของครู เป็นปัญหามาก

วิธนา สงศิริ¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์สากลในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์สากลในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์สากลให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู 45 คน และนักเรียน 460 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร 10 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาการอยละและค่าเฉลี่ยของค่าคอม แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการอธิบาย

ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนประมาณ 6-7 ปี ครูส่วนใหญ่เห็นว่าวิชานี้น่าสนใจและมีประโยชน์ จะช่วยปลูกฝังให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คิดอย่างมีเหตุผล ในกานหลักสูตรแบบเรียน ครูเห็นว่ายังไม่เหมาะสม แต่นักเรียนเห็นว่าเหมาะสมแล้ว ในแง่ประมวลการสอน ครูเห็นว่าตนเองควรมีส่วนร่วมในการจัดทำประมวลการสอนด้วย ส่วนวิธีสอนยังไม่ไคยผล เพราะส่วนใหญ่ใช้วิธีบรรยาย โดยนักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้มีอุปสรรคด้านอุปกรณ์น้อย ในกานการวัดผลพบว่า ครูผู้สอนใช้ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัยควบคู่กันไป แต่ครูและนักเรียนเสนอแนะว่า ควรใช้วิธีวัดผลแบบอื่นๆเพิ่มเติม โดยไม่เน้นความจำอย่างเดียวน ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์สากลควรปรับปรุงวิธีสอนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน และควรใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนและกิจกรรมประกอบการสอนที่น่าสนใจและมีประโยชน์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนให้แจ่มแจ้ง

¹วิธนา สงศิริ, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์สากลในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

และนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันของคนได้

รพีพรรณ เอกสภาพันธุ์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การ เรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนราษฎร์" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น ความสนใจ ปัญหาและข้อเสนอแนะของครูสอนวิชาหน้าที่พลเมือง หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา และนักเรียน เกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมือง และศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนการสอนว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพียงใด เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนราษฎร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสอนวิชาหน้าที่พลเมือง และหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาจำนวน 66 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 300คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร 33 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาการอยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน แลวนำเสนอในรูปแบบตารางและคำอธิบายประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า คำนวณวัตถุประสงค์การเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษามากนัก วิธีสอนที่ครูชอบที่สุด คือ การบรรยาย และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นบ้าง เป็นบางครั้ง ครูแนะนำให้นักเรียนติดตามเหตุการณ์ประจำวันจากหนังสือพิมพ์รายวัน วิจัย ปัญหาสำคัญของครูคือ ขาดเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ ไม่ใคร่รับการวิจารณ์ที่ช่วยให้การสอนดีขึ้น โรงเรียนไม่สามารถจัดหาแหล่งวิชาการให้ครูและนักเรียนได้อย่างเพียงพอ ครูสอนเสนอแนะว่า เนื้อหาวิชาควรให้ชัดเจนขึ้น และทันสมัย ส่วนนักเรียนเสนอแนะว่า ควรบรรจุเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันไว้ในหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย

¹รพีพรรณ เอกสภาพันธุ์, "การ เรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนราษฎร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

ในปี พ.ศ.2520 โดยมีผู้ทำการวิจัยคานการสอนของครูสังคมศึกษา ไว้ดังนี้
 หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 11¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สำรวจสภาพ
 การสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2520 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
 เขตการศึกษา 11" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพของครู ความสนใจ ปัญหาของ
 ครูอื่น เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ความต้องการในคานการสอนของครูสังคมศึกษา
ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ และเพื่อศึกษาอุปสรรค ปัญหาในการดำเนินงาน
และความต้องการของครูในเรื่องต่างๆ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการวิจัย
 โดยใช้ครูสังคมศึกษาโรงเรียนในเขตการศึกษา 11 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
 ทั้งในโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาล เฉพาะระดับอำเภอและจังหวัด โดยถือเกณฑ์
 รอยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละจังหวัด โดยการสุ่มโรงเรียนรัฐบาลและ
 โรงเรียนราษฎร์ แยกกัน เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1 ครูสอนสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 ประมาณร้อยละ 50 มีวุฒิระดับปริญญาตรี ส่วนโรงเรียนราษฎร์มีเพียงร้อยละ 9
- 2 ครูร้อยละ 63 ได้สอนตามวิชาเอก ส่วนโรงเรียนราษฎร์มีเพียงร้อยละ 11
- 3 ครูสอนสังคมศึกษาเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนไม่เน้นความสำคัญของครูสอนอย่างจริงจัง ยังมีทัศนคติว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาง่าย ครูคนใดสอนก็ได้
- 4 การกำหนดชั่วโมงสอนและการกำหนดคะแนนไม่เหมาะสมกัน
- 5 การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรปี 2520 เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างกระทันหัน ครูปรับตัวไม่ทัน และยังมีหนังสือเรียนควยเป็นปัญหาคานการสอนอย่างยิ่ง

ประสิทธิ์ ทองใส² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและอุปสรรคของการเรียน

¹กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, บทความบรรยายงานการวิจัยทางการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2519-2524, หน้า 147-148.

²ประสิทธิ์ ทองใส, "ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาประชากร
 ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการศึกษา
 ประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2520).

การสอนวิชาประชากรศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประชากรศึกษาของครูอาจารย์และนักเรียน โดยพิจารณาในสามหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์และการวัดผล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูอาจารย์ที่สอนวิชาประชากรศึกษา จำนวน 140 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนวิชาประชากรศึกษาในภาคแรกของปีการศึกษา 2520 จำนวน 521 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ยของค่าคอม

ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมหลักสูตรวิชาประชากรศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับเนื้อหาและสภาพของสังคมไทยค่อนข้างมาก ครูอาจารย์ที่สอนวิชานี้ส่วนใหญ่เข้าใจจุดมุ่งหมายของวิชานี้ค่อนข้างมาก แต่ยังไม่เลือกวิธีสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายโดยค่อนข้างน้อย ในด้านเนื้อหาที่มีปริมาณเหมาะสมกับเวลาเรียน และมีระดับความยากง่ายปานกลาง วิธีสอนที่ครูใช้มากที่สุด คือ การบรรยาย ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชานี้ ที่ครูอาจารย์ระบุไว้มากน้อยตามลำดับดังนี้ ครูอาจารย์ขาดการนิเทศ ครูอาจารย์มีภาระงานอื่นมาก นักเรียนและครูอาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญของวิชาประชากรศึกษา ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ และมีปัญหาและอุปสรรคในการทำวัสดุอุปกรณ์ มีปัญหาและอุปสรรคในการวัดผล เพราะครูอาจารย์ระบุไม่แน่ใจว่า ควรวัดทักษะด้านใดของผู้เรียนเป็นพิเศษ ครูอาจารย์ขาดความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประชากรศึกษา มีปัญหาและอุปสรรคในการค้นหาความรู้ทางประชากรศึกษา เนื่องจากไม่มีแหล่งค้นคว้า

นพพร พานิชสุข¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สถานภาพและบทบาทของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ปีพุทธศักราช 2520" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสถานภาพและบทบาทของครูสังคมศึกษาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา เฉพาะ เขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัญหาของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการเรียนการสอนสังคมศึกษาและศึกษาแนวความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาในอันที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามแบบเลือกตอบจำนวน 27 ข้อ

¹นพพร พานิชสุข, "สถานภาพและบทบาทของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2520," ศึกษาศาสตร์สาร 4 (ธันวาคม 2521) : 1-12.

ไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ครูผู้สอนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน จำนวน 50 คน และนำแบบสอบถามมาหาค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อ

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องปัญหาของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา มีดังนี้

1 วิธีการสอนสังคมศึกษา นิยมใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ คือ การให้นักเรียนทำรายงาน ทัศนภาพประกอบการเรียน มีจำนวนร้อยละ 23.49 และใช้วิธีให้นักเรียนมารายงานหน้าชั้น ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา มีจำนวนร้อยละ 20.13 นอกจากนี้แล้ว ครูผู้สอนสังคมศึกษายังใช้วิธีสอนโดยการพานักเรียนไปทัศนศึกษา และให้นักเรียนอภิปรายเป็นกลุ่มในชั้นเรียน มีจำนวนร้อยละ 17.45

2 ความคิดเห็นในเรื่องวิชาสังคมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ผลปรากฏว่า ครูผู้สอนสังคมศึกษามีความคิดเห็นว่า หลักสูตรและเวลาเรียนวิชานี้ไม่สอดคล้องกัน มีจำนวนร้อยละ 49.18 และยังมีความคิดเห็นว่า เนื้อหาวิชานี้มีมากเกินไป มีจำนวนร้อยละ 22.95

3 ปัญหาที่สำคัญที่ครูผู้สอนสังคมศึกษาประสบอยู่ในปัจจุบันนี้คือ บทเรียนกับเวลาที่ใช้สอนไม่สัมพันธ์กัน กล่าวคือ ครุสอนใหญ่สอนไม่ทันหลักสูตร มีจำนวนร้อยละ 35.29 และครูผู้สอนสังคมศึกษายังขาดอุปกรณ์ที่ใช้สอนในวิชานี้ มีจำนวนถึงร้อยละ 26.47 นอกจากนี้ยังขาดแหล่งคนควาเพิ่มเติมในวิชานี้ มีจำนวนร้อยละ 19.12

4 เรื่องปัญหาในการใช้อุปกรณ์การสอน ครูผู้สอนสังคมศึกษาส่วนมากมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนไม่มีอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ มีจำนวนถึงร้อยละ 40.00

เกี่ยวกับแนวความกึกในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า

1 สิ่งที่เหมาะสมที่จะปรับปรุงวิชาสังคมศึกษามากที่สุดในปัจจุบันนี้ คือ หนังสือแบบเรียน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 37.66 รองลงมาคือ เรื่องหลักสูตรและประมวลการเรียนการสอนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 25.97

2 วิธีการสอนสังคมศึกษาในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมือง ครูผู้สอนสังคมศึกษามีความคิดเห็นร้อยละ 36.17 ที่ครูผู้สอนควรวิพากษ์วิจารณ์การเมืองให้ เป็นแนวทางให้นักเรียน และมีความคิดเห็นว่า ควรจะเปิดโอกาสให้

นัก เรียน ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์การ เมืองไคอย่าง เต็มที่ในชั้น เรียน

3. กำนองค้ประกอบที่มีส่วนช่วยในการสอนวิชาสังคมศึกษาใหม่ประสิทธิภาพสูง ไค นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่ว่า หลักสูตรสังคมศึกษาต้องทันสมัย และมีความสอดคล้อง กับสภาพสังคมในปัจจุบัน มีจำนวนถึงร้อยละ 26.97 และยังคงอาศัยองค์ประกอบในคาน ตัวครูสังคมศึกษา ต้องมีความรู้ดี และมีประสบการณ์ในการสอนมากอีกด้วย มีจำนวนถึง ร้อยละ 24.72

4. ในเรื่องการสอนวิชาสังคมศึกษาใหม่มีความสอดคล้องกับสภาพในวิถีชีวิตจริงของ สังคม ครูสังคมศึกษามีความคิดเห็นร้อยละ 40.00 ว่าควร เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นในชั้นเรียนไคอย่าง เต็มที่

ในปี พ.ศ.2521 เนาวรินทร์ ชนะทัฬหิ ไคทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการ เรียนการสอนวิชาประชาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุง เทพมหานคร" โดย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาเกี่ยวกับ การเรียนการสอนวิชาประชาการศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามความคิดเห็นของผูบริหาร อาจารย์ผู้สอนวิชาประชาการศึกษา และนักเรียนใน เขตกรุง เทพมหานคร และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียน การสอนวิชาประชาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใหม่ประสิทธิภาพที่ยิ่งขึ้น ผู้วิจัย ไคส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชา การ หัวหน้าสาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 30 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาประชาการศึกษา จำนวน 25 คน นักเรียน 300 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เปิดสอนวิชาประชาการศึกษา ปีการศึกษา 2520 และ 2521 เฉพาะในกรุง เทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน โดย การสุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งชั้น และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่า มัธยิม เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ เป็นรายขอ แลวนำเสนอข้อมูล ในรูปตารางประกอบความเรียง

¹ เนาวรินทร์ ชนะทัฬหิ, "ปัญหาการ เรียนการสอนวิชาประชาการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุง เทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชา มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).



ผลการวิจัยพบว่า

1 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนวิชา
ประชากรศึกษาและนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาประชากร
ศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในปัญหาจำนวน 59 ข้อ จากจำนวน
ทั้งสิ้น 112 ข้อ

2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน สรุปได้ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนประชากรศึกษาและ
นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนประชากรศึกษาในเกณฑ์มาก จาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 ขึ้นไป และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ การ
เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชากรศึกษาให้แก่ชุมชน คำนวณวิธีสอน ส่วนใน
ด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับแหล่งสื่อการเรียนการสอน และ
การขอยืมสื่อการเรียนการสอนจากสถาบันอื่น ตลอดจนจำนวนและชนิดของสื่อการสอนใน
โรงเรียน สำหรับคณากรรมการเสริมหลักสูตร ขาดความร่วมมือและสนับสนุนจากสถาบัน
ต่างๆในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรและการจัดกิจกรรมประชากรศึกษา

2.2 ปัญหาที่ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนประชากรศึกษาและนักเรียนมีความ
เห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขึ้นไป ได้แก่ ด้านเทคนิควิธีสอน ส่วนปัญหา
ด้านสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ หนังสือและเอกสารที่ขาดความศึกษา ความพร้อมของ
หนังสือ คู่มือครู บริการต่างๆเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดให้และ
การผลิตสื่อการเรียนการสอน

ในปี พ.ศ. 2522 พรรณเพ็ญ ทนกล้า¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการ
วัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย"
โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับสภาพการวัดและประเมินผลความรู้ เรื่อง

¹ พรรณเพ็ญ ทนกล้า, "ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
วิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

ระเบียบการวัดผล การสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดผล และการตัดสินผลการเรียน
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของครูสังคมศึกษา และเพื่อสำรวจความต้องการความ
ช่วยเหลือของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนจากบุคคลและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสังคมศึกษา 208 คน ในโรงเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย 45 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษามีความเห็นใกล้เคียงกันว่า สิ่งที่เป็นปัญหา
ส่วนใหญ่ของการปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องต่อไปนี้ คือ สภาพการวัดและ
ประเมินผล ระเบียบวัดผล การสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดผล และการตัดสิน
ผลการเรียน ครูสังคมศึกษาต้องการความช่วยเหลือโดยการให้กระทรวงศึกษาธิการจัด
ทำคู่มือและอุปกรณ์งานการวัดและประเมินผลแจกครูอย่างทั่วถึง ให้กรมวิชาการจัดทำคลัง
ข้อสอบ และขอสอบมาตรฐานวิชาสังคมศึกษาให้ครูได้ยืมใช้

2) งานการ เตรียมครูสังคมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2514 ปรานี ภาสกรณี¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การ เตรียมครู
สังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะของบัณฑิตครุศาสตร์และนิสิตฝึกสอน เกี่ยวกับการ เตรียมครูสังคมศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรของคณะ
ครุศาสตร์ แผนกวิชามัธยมศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาใหม่ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตครุศาสตร์ ซึ่งสำเร็จไปในปี พ.ศ. 2507-2512 จำนวน
38 คน และนิสิตฝึกสอนจำนวน 31 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยของ
ความคิดเห็น แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตครุศาสตร์และนิสิตฝึกสอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
วิชาต่างๆในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาครู หมวดวิชาเฉพาะและหมวดวิชาเลือก

¹ ปรานี ภาสกรณี, "การ เตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2514).

เสรี มีประโยชน์และคุณค่าในการสอนสังคมศึกษาเป็นอย่างมาก และจัดความรู้เนื้อหาได้เหมาะสม สามารถใช้ เป็นพื้นฐานความรู้ของครูสังคมศึกษาได้ แต่ยังมีข้อบกพร่อง เช่น การจัดเนื้อหาบางวิชายังไม่ละเอียดเท่าที่ควร ในกานการเรียนการสอน บางวิชา มีภาคปฏิบัติน้อยเกินไป ทางคานอาจารย์ผู้สอน ยังไม่ได้อสอน เนื้อหาความรู้ในหมวดวิชาต่างๆให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนมัธยมศึกษา และให้ปริมาณเพียงพอที่จะนำไปสอน นอกจากนี้ บัณฑิตและนิสิตฝึกสอนได้เสนอแนะว่า ควรจัดจำนวนวิชาในหมวดวิชาต่างๆให้ใกล้ชิดส่วนสมมูลกัน และควรถ่วงถึงสิ่งทีนิสิตจะนำไปใช้ เพื่อประโยชน์ในการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่า คณะครุศาสตร์ควรจะได้ติดตามผลการผลิตครูสังคมศึกษาโดยสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบข้อดีข้อเสีย และหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ในปี พ.ศ. 2517 ภาณีภา กุสุกุล¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรีเพื่อสอนสังคมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดโปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรี เพื่อสอนวิชาสังคมศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูในเขตกรุงเทพมหานคร 3 แห่งคือ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในเรื่องการจัดรายวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปกับหมวดวิชาเฉพาะ การจัดอัตราส่วนระหว่างหมวดวิชาต่างๆในโปรแกรม และความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับบัณฑิตทางการศึกษาที่มีต่อโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาในสถาบันของตน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตนักศึกษาครู และบัณฑิตซึ่งเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก-โท จำนวน 292 คน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าทอม และสวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

¹ภาณีภา กุสุกุล, "โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรีเพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

1 การจัดโปรแกรมการ เตรียมครูระดับปริญญาตรี เพื่อสอนสังคมศึกษา : อัตรา ส่วนของมหาวิทยาลัยการศึกษาทั่วไปในโปรแกรมทั้งสามโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 40 ซึ่งสูงกว่า อัตราส่วนของมหาวิทยาลัยเฉพาะและมหาวิทยาลัยครู ซึ่งมีอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละ 30 และ 23 ตามลำดับ เมื่อจำแนกการจัดรายวิชาในมหาวิทยาลัยการศึกษาทั่วไป เห็นว่าทั้งสามสถาบัน จัดรายวิชาในสาขามนุษยศาสตร์มากกว่าวิชาในสาขาสังคมศาสตร์ถึงสองเท่า และจัดวิชา เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไว้อย่างสูงสุดในมหาวิทยาลัยเฉพาะ โปรแกรมการ เตรียมครูสังคมศึกษา ทั้งสามโปรแกรมจึงมีลักษณะ เป็นโปรแกรมที่ป็นวิชาประวัติศาสตร์ เป็นแกน

2 ความคิดเห็นของนิสิต นักศึกษาครูและบัณฑิตต่อโปรแกรม

2.1 นิสิตนักศึกษาครูและบัณฑิต เห็นว่า วิธีการเรียนการสอนในวิชา เนื้อหาและวิชาครู เป็นแบบบรรยาย การใช้อุปกรณ์การสอนมีน้อย ไม่ค่อยจักแนวการสอน แบบใหม่ๆ เช่น แบบศูนย์การเรียน หรือแบบจุลภาค การเรียนการสอนเน้นความรู้ ความจำและความเข้าใจมาก ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันปานกลาง

2.2 การฝึกภาคปฏิบัติทั้งนิสิตนักศึกษาครูและบัณฑิต เห็นว่า มีโอกาส สังกการสอนน้อยเกินไป และได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศไม่เพียงพอ และ ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการสอนและวิธีสอนมากที่สุด บุคคลที่สมควร เป็นอาจารย์นิเทศ กมากที่สุด คือ อาจารย์ผู้มีพื้นฐานความรู้ทั้งในเนื้อหาวิชาและวิชาครู

2.3 ปัญหาที่นิสิตนักศึกษาครูและบัณฑิตส่วนมากประสบคือ การฝึกภาค ปฏิบัติในการ เรียนการสอนวิชาครูและจำนวนหนังสือสำหรับคนควาไม่เพียงพอ

ในปีต่อมา มลวิภา คັນวุฒินันท์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเตรียมครู สังคมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์" โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเหมาะสม ปัญหา ข้อบกพร่องของ เนื้อหาที่กำหนดไว้ในโปรแกรมการ เตรียมครูสังคมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยได้ส่ง

¹มลวิภา คันวุฒินันท์, "การเตรียมครูสังคมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

แบบสอบถามความคิดเห็นไปยังบัณฑิตศึกษาศาสตร์ หลักสูตรนักศึกษาภาคปกติจำนวน 35 คน และหลักสูตรนักศึกษากายนอกจำนวน 143 คน อาจารย์ใหญ่ตามโรงเรียนทางที่บัณฑิตศึกษาศาสตร์ปฏิบัติงานอยู่ จำนวน 28 คน ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2514-2517 แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่เห็นเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการเตรียมครูสังคัมศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์มีความเหมาะสมดีแล้ว และครูสังคัมศึกษาคควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวิธีการสอนที่ดี ทันสมัย เน้นการปฏิบัติและประยุกต์ใช้มากกว่าบรรยาย
2. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง ทันต่อความเปลี่ยนแปลง
3. มีความสนใจในการสอน
4. มีบุคลิกภาพดี

ในปีเดียวกัน รุจี เกิดแก้ว¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเตรียมครูสังคัมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโปรแกรมการเตรียมครูสังคัมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์สังคัมศึกษา นักศึกษาฝึกสอนโปรแกรมการเตรียมครูสังคัมศึกษา และฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับประสิทธิภาพของครูสังคัมศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์สังคัมศึกษา 30 คน นักเรียนฝึกสอนวิชาเอกสังคัมศึกษาจำนวน 90 คน และสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับประสิทธิภาพของครูสังคัมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและบทความ

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์สังคัมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นสอดคล้อง

¹รุจี เกิดแก้ว, "การเตรียมครูสังคัมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

กันว่าหมวดวิชาสามัญ มีประโยชน์ปานกลางในการ เตรียมครูสังคมศึกษา รายวิชาในหมวดนี้ มีความเหมาะสมที่ ไม่ควรตัด วิชาใดวิชาหนึ่งออก แต่ควรปรับปรุง เนื้อหาสาระและจัด เวลาให้เหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา หมวดวิชาเอกนั้น อาจารย์และนักศึกษาฝึกสอนมีความ เห็นสอดคล้องกันว่าวิชาในหมวดวิชานี้มีประโยชน์มากในการ เตรียมครูสังคมศึกษา เนื้อหา วิชาเหมาะสมมากที่จะเป็นพื้นฐานต่อการศึกษารายวิชาสังคมศึกษาในชั้นสูงต่อไป และควร เพิ่ม เนื้อหาบาง เรื่องของวิชาในหมวดนี้ให้ละเอียด และเสนอแนะว่า ควร เปลี่ยนวิชาเลือก บางวิชาให้เป็นวิชาบังคับ เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจารย์สังคมศึกษาและ นักศึกษาฝึกสอนมีความ เห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์มากต่อการ เรียนวิชาสังคมศึกษา ความเหมาะสมของหมวดวิชาต่างๆ อาจารย์สังคมศึกษาและ นักศึกษาฝึกสอนมีความ เห็นสอดคล้องกันว่า ควร เพิ่มหน่วยกิตสำหรับวิชาบังคับในหมวดวิชา เอกและวิชาฝึกสอน และควร ลดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาสามัญ และวิชาเลือกใน หมวดวิชาเอก

ในปี พ.ศ. 2522 สุภรณ์ จงส์พันธ์¹ ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การผลิตและการ ใ้ครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษานโยบายการผลิตครูระดับ ปริญญาตรี คุณสมบัติของครูสังคมศึกษาที่ใ้ครูสังคมศึกษาต้องการ และเพื่อศึกษาความ คิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันผลิตครู ผู้บริหารโรงเรียน หัวหนาสายวิชาสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อ การผลิตและการใ้ครูสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบ สอบถามความคิดเห็น ตัวอย่างประชากรมี 2 ประเภท คือ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน วิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันผลิตครู กับผู้บริหารโรงเรียน หัวหนาสายสังคมศึกษา ครู สังคมศึกษา และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาการอบละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางและบทความ

¹สุภรณ์ จงส์พันธ์, "การผลิตและการใ้ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2522).

ผลการวิจัยพบว่า

1 ในถ้อยแถลงนโยบายการผลิตครูสังคัมศึกษา ผู้บริหารในสถาบันผลิตครูส่วนใหญ่ เห็นว่าสถาบันผลิตครูปริญญาตรี เน้นนโยบายด้านคุณภาพของผู้เรียน โดยกำหนดคุณสมบัติครูปริญญาตรีไว้ 3 ประการคือ ความรู้เนื้อหาแน่นยำ มีความสามารถในการสอน และลักษณะความเป็นครูที่ดี สถาบันผลิตครูให้ความสำคัญแก่วิชาเฉพาะและวิชาครูมากเป็นพิเศษ และสถาบันผลิตครูควรจะประสานงานกัน เพื่อให้การผลิตครูปริญญาตรี เป็นไปในทางเดียวกัน

2 คุณสมบัติของครูสังคัมศึกษาที่ผู้ใช้ต้องการ

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าสายสังคัมศึกษามีความเห็นว่าการสังคัมศึกษาควรมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีในสายวิชา เอกการสอนสังคัมศึกษา สอนได้ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สอนวิชาอื่น ๆ นอกจากวิชาสังคัมศึกษาได้ มีความรู้ความสามารถ สอนเหตุการณ์ปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง

2.2 นักเรียนส่วนใหญ่ชอบครูสังคัมศึกษาที่มีความรู้แน่นยำเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในวิชาสังคัมศึกษา และสามารถสอนเหตุการณ์ปัจจุบันได้เข้าใจถูกต้อง

3 ความคิดเห็นที่มีต่อการผลิตครูสังคัมศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคัมศึกษาและครูสังคัมศึกษามีความเห็นว่าการมีความร่วมมือปรับปรุงหลักสูตรการผลิตครูสังคัมศึกษาโดยให้ความสำคัญในเรื่องวิธีสอน วิธีตรวจวัดและประเมินผล และวิชาสื่อการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าสายสังคัมศึกษา เห็นว่าการเน้นวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาวิธีสอน และวิชาสื่อการสอน

4 ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ครูสังคัมศึกษา

4.1 ตัวอย่างประชากรมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ครูสังคัมศึกษาควรได้สอนตรงตามวิชาเอก ควรมีชั่วโมงสอนประมาณ 16-18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และควรได้รับการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้วิชาการทุกปี

4.2 ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดครูสังคัมศึกษา เขาสอนคือ ความรู้พื้นฐานสายวิชาที่ได้รับการบรรจุ ประสบการณ์ และความสามารถ

ในปีเดียวกัน สุมาลี วิไลรัตน์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคัมศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์สังคัมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการสอนสังคัมศึกษาในระดับปริญญาตรี ในถ้อยคำสำคัญ วิธีสอน การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผลการสอนและความต้องการความช่วยเหลือในการสอนวิชาสังคัมศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนสังคัมศึกษาในระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนสังคัมศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 13 แห่ง จำนวน 100 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมา 82 ชุด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาการอยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์สังคัมศึกษาในวิทยาลัยครูในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคัมศึกษาระดับปริญญาตรีไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ

- 1 ต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตร และประมวลการสอนสังคัมศึกษาในระดับปริญญาตรี เพราะมีเนื้อหาวิชาซ้ำซ้อนกัน
- 2 ต้องการปรับปรุงอบรมและนิเทศการศึกษา เกี่ยวกับวิธีสอนและเนื้อหาวิชา
- 3 ไม่มั่นใจว่าแบบทดสอบที่ไรจะให้ผลตรงตามที่ต้องการ
- 4 ขาดเอกสารทางวิชาการและสื่อประกอบการสอนสังคัมศึกษา
- 5 มีปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษาคือ นักศึกษามีพื้นฐานทางสังคัมศึกษาแตกต่างกัน และขาดทักษะในการคิดวิพากษ์วิจารณ์และวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ
- 6 ขาดการประสานงานที่กระหว่างอาจารย์สังคัมศึกษาในหน่วยงานเดียวกัน

¹สุมาลี วิไลรัตน์, "ปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคัมศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

7 มีงานพิเศษนอกเหนือจากการสอนมาก

8 ขาดงบประมาณในการปรับปรุงการ เรียงการสอนสังคมศึกษา

งานวิจัยในต่างประเทศ

การปฏิบัติงานของครูทั่วไป

ในปี ค.ศ. 1970 โรเบิร์ต แอล เบอร์เก็ท¹ (Robert L. Bergeth) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Experimental Study of Teacher Morale in Selected School Districts of North Dakota" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของสภาพขวัญของครูที่ทำงานในโรงเรียนเขตสมมุติฐานที่ผู้วิจัยต้องการทดสอบตั้งขึ้นจากคำถามที่ว่า

- 1 มีตัวแปรอะไรบางอย่างที่เกี่ยวกับตัวครูที่จะสามารถทำนายสภาพขวัญของครูได้
- 2 ระดับชั้นของ เงิน เดือนมีผลทำให้สภาพขวัญของครูในกรณีใดบ้างแตกต่างกัน
- 3 การเพิ่มเงิน เดือนแตกต่างกันมีผลทำให้สภาพขวัญของครูในกรณีใดบ้างแตกต่างกัน
- 4 ตัวแปรด้านอายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน งานที่ได้ รับมอบหมายให้สอน ระบบการ เขาทำงานใหม่หรือการกลับ เขาทำงานใหม่ เกียรติภูมิของโรงเรียน อัตราส่วนการกลับ เขาทำงาน ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อสภาพขวัญของครูอย่างไร

กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมดในคาโศตาเหนือที่เปิดสอนระดับ 9-12 ในปี ค.ศ. 1968-69 จำนวน 400 โรงเรียนน้อยกว่า จาก 46 คำวล 8 เขต โดยถือการแบ่งจากแผนที่ตาม "the 1970 North Dakota Title 3 ESEA State Plan" ให้ครูที่ทำงานในปีการศึกษา 1969-70 เป็นตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1, 2 และ 4 และให้ครูในโรงเรียนเดียวกันที่ทำงานในปีการศึกษา 1968-69 จัดเป็นกลุ่มที่ 3 โดยใช้แบบสอบถามที่มีชื่อว่า The Purdue Teacher

¹Robert L. Bergeth, "An Experimental Study of Teacher Morale in Selected School Districts of North Dakota," Dissertation Abstracts International, 31(June 1971), p. 6293-A.

Opinionaire เป็นแบบสอบถามวัดสภาพขวัญของครู โดยจะวัดใน 10 ด้าน คือ 1 ความสัมพันธ์กับครูใหญ่ 2 ความพอใจกับการสอน 3 ความสัมพันธ์กับเพื่อนครู 4 เงินเดือน 5 ชั่วโมงทำงาน 6 หลักสูตร 7 สถานภาพของครู 8 ความช่วยเหลือคานการศึกษาจากชุมชน 9 การให้บริการและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆของโรงเรียน 10 ความกดดันจากชุมชน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากร ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 545 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 67

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ ขวัญของครูขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของครูกับผู้บริหาร และกับเพื่อนครู อัตราเงินเดือน ชั่วโมงทำงาน สถานภาพของครู และการได้รับ ความช่วยเหลือจากชุมชน ถ้าครูพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย พอใจสถานภาพของครู รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ จะช่วยให้ครูทำงานอย่างเต็มความสามารถ และพบว่า ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับขวัญสูงกว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็ก และครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากมีระดับขวัญในการทำงานสูงกว่าครูที่เพิ่งเข้าทำงานใหม่

ในปี ค.ศ.1976 คลิฟฟอร์ด ดี เบอร์รี่¹ (Clifford Lee Berry) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of Factors that Influence Male Elementary School Teachers of Southern California to Remain in or Leave the Teaching Profession" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัญญา เลิกจ้างของครูชายที่สอนระดับประถมศึกษาของรัฐแคลิฟอร์เนียตอนใต้ ในปี ค.ศ.1972-73 และ ค.ศ.1973-74 ที่ยังประกอบอาชีพครูต่อ หรือที่หันไปประกอบอาชีพใหม่

¹Clifford Lee Berry, "A Study of the Factors that Influence Male Elementary School Teachers of Southern California to Remain in or Leave the Teaching Profession," Dissertation Abstracts International, 36 (January 1976), p. 4138-A.

ผลการวิจัยพบว่า ครึ่งหนึ่งยังประกอบอาชีพครูต่อ ส่วนอีกครึ่งหนึ่งหันไปประกอบอาชีพใหม่ เหตุผลสำคัญของครูที่ยังประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ก็คือรู้สึกสนุกสนานกับการทำงานกับเด็ก ๆ ส่วนมากที่เลิกสอนก็เพื่อไปทำงานที่มีรายได้ดีกว่า เพื่อรับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ ไปสู่ตำแหน่งผู้บริหาร ครูส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าที่ต้องการเลิกประกอบอาชีพครูก็เพราะ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องวินัยของนักเรียน และไม่พอใจในระดับสูงเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหาร ต้องการอิสระจากความเครียดในอารมณ์ และความคับข้องใจ ไม่พอใจความร่วมมือของผู้ปกครอง และมีความต้องการที่จะสอนในสาขาอื่นบาง

ในปี ค.ศ. 1979 ฟลอซซี อีฟลิน วินด์เลย์¹ (Flossie Evelyn Windley) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Major Job Satisfaction and Dissatisfactions of Secondary Business Teachers in Maryland"

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาว่าตัวแปรที่เลือกมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรมีผลต่อความพอใจในงานของครูหรือไม่ 2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพอใจในงานโดยมีองค์ประกอบเกี่ยวกับงาน 15 ประการโดยใช้พื้นฐานทางสถิติธรรมเป็นตัวแปรเกี่ยวกับเกณฑ์ 3. เพื่อศึกษาความพอใจและความไม่พอใจในปัจจุบันที่สำคัญ ๆ ของครูธุรกิจระดับมัธยมศึกษาในรัฐแมริแลนด์ ผู้วิจัยได้ใช้ครูธุรกิจจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐแมริแลนด์ จำนวน 124 คนเป็นตัวอย่างประชากร แบบสอบถามที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร มี 3 ตอน สมมุติฐาน ของการวิจัยที่ตั้งขึ้น ได้ทำการทดสอบค่า ไค สแควร์ (chi-square techniques) แบบสอบถามตอนที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปรด้านประชากร มี 19 ตัวแปร เกี่ยวกับครูและโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับงานมี 15 ประการ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า ให้ 1 (พอใจมาก) จนถึง 5 (ไม่พอใจเลย) ตัวแปรของตอนที่ 1 และ 2 จากการทดสอบพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

.05

¹Flossie Evelyn Windley, "Major Job Satisfaction and Dissatisfactions of Secondary Business Teachers in Maryland," Dissertation Abstracts International, (January 1980), p.3720-A.

ผลการวิจัยพบว่า

ค่านายและกิจกรรรมในหลักสูตรพิเศษ ครูที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี แสดงความพอใจมากที่สุดในกิจกรรมหลักสูตรพิเศษ ส่วนครูที่มีอายุระหว่าง 22-30 ปี แสดงความไม่พอใจมากที่สุด

ค่านจำนวนปีที่สอนและการสนับสนุนด้านการเงิน กลุ่มครูที่มีความพอใจในเงินอุดหนุน คือครูที่สอนระหว่าง 21-30 ปี ส่วนกลุ่มครูที่ไม่พอใจมากที่สุดในเรื่องเงินอุดหนุน คือ ครูที่สอนระหว่าง 5-10 ปี

เกี่ยวกับจำนวนปีที่สอนในโรงเรียนปัจจุบันกับเงินเดือน ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน ระหว่าง 6-10 ปี จะมีความพอใจในเงินเดือนมากที่สุด ครูที่สอนระหว่าง 1-5 ปี ไม่พอใจในเงินเดือนมากที่สุด

เกี่ยวกับเงินเดือน และ 1 มาตรฐานทางการศึกษา 2 เครื่องมือ 3 การอุดหนุนทางการเงินแกหวมคววิชา 4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 5 สภาพการทำงานในแต่ละขอ ครูที่มีเงินเดือนมากกว่า 16,000 เหยียญ มีความพอใจมากที่สุดในปัจจัยทั้ง 5 ประการ ครูที่ได้รับเงินเดือนต่ำกว่า 14,000 เหยียญ ไม่พอใจมากที่สุดในปัจจัยทั้ง 5 ประเภท

เกี่ยวกับพื้นฐานทางศีลธรรม และ 1 ความปลอดภัยในงาน 2 ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน 3 เงินเดือน 4 สภาพการทำงาน ครูนิวขาว มีความพอใจในเรื่องความปลอดภัยในงาน ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน เงินเดือน และสภาพการทำงานมากกว่าครูนิวดำ

ตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม ได้ให้ครูเขียนความพอใจและความไม่พอใจที่สำคัญ ๆ ในปัจจุบัน ปรากฏว่า ความพอใจที่ครูกล่าวถึงบ่อยที่สุด มี 4 ประการ คือ ความสนุกสนานในการสอนและการทำงานกับเด็ก ความสัมพันธ์กับนักเรียน การให้งานและความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน สิ่งที่ครูไม่พอใจ มี 4 ประการ คือ เงินเดือน ปัญหาค่านวียนและเจตคติ การไม่ให้ความสำคัญต่อหวมคววิชาธุรกิจ และเครื่องมือ

การปฏิบัติงานของครูสังคมศึกษา

1 ถ่านการสอบ

ในปี ค.ศ.: 1974 เฮอร์อัลด์ แอลแลน เฮลเลอร์¹ (Gerald Alan Heller) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Examination of the Extent to Which Trends in Social Studies Education are Incorporated Into Social Studies Methods Courses in the United States"

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะหาแนวโน้มและแนวความคิดใหม่ๆ ซึ่งปรากฏในสาขาการศึกษาสังคมศึกษาในช่วงระหว่าง 20 ปีที่ผ่านมา สืบหาแนวโน้มและความคิดใหม่ๆ ดังกล่าว ว่าได้บูรณาการในวิธีสอนสังคมศึกษาที่กำลังใช้สอนอยู่ในปัจจุบันนี้หรือไม่ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการสร้างเกณฑ์ซึ่งแนวโน้มและแนวความคิดใหม่ๆ ของการศึกษาสังคมศึกษาและลักษณะเฉพาะ อีกส่วนหนึ่งเป็นการสร้างแบบสอบถามเพื่อสืบหาแนวโน้มและแนวความคิดใหม่ของผู้วิชาวิธีสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ และส่งแบบสอบถามนี้ไปยังโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 300 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 61 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความเชื่อถือได้จาก Guttman's Lambda Index of Reliability ได้เท่ากับ .77 และวัดความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ตามแบบของเพียร์สัน (The Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1 การใช้เกณฑ์ที่ระบุเป็นเชิงปฏิบัติจากแนวโน้มในวิชาสังคมศึกษา เป็นวิธีการที่เชื่อถือได้และประสพผล คือ

¹Gerald Alan Heller, "An Examination of the Extent to Which Trends in Social Studies Education are Incorporated into Social Studies Methods Courses in the United States," Dissertation Abstracts International, 36 (September 1975), pp.1424-A.

1.1 พบว่ามีแนวโน้มสำคัญของการสอนวิชาสังคมศึกษา 6 ประการที่ได้ผลดี คือ

- 1 มีการใช้กระบวนการสืบสอบในการเรียนการสอน
- 2 มีการให้การศึกษาเกี่ยวกับกานิยมควยการตรวจสอบและพัฒนาระบบคานิยม
- 3 มีการศึกษาแยกรายวิชาในศาสตร์แขนงสังคมศาสตร์
- 4 มีการรวบรวมเอาปัญหาเชิงโต้แย้ง เขาไว้ในเนื้อหาวิชา
- 5 มีการให้ควมสนใจเป็นพิเศษในการศึกษาประวัติศาสตร์ในเรื่องของการมีส่วนร่วมและการสร้างสรรค์ของชนกลุ่มน้อย
- 6 มีการใช้ เกม และสถานการณ์จำลองในห้องเรียน

1.2 แนวคึกิใหม่ที่สำคัญของวิชาสังคมศึกษาที่ปรากฏ คือ

- 1 มีการเสนอเนื้อหาวิชาในรูปโปรแกรม
- 2 มีการสอนเป็นคณะ เป็นการสอนวิธีหนึ่ง
- 3 มีการใช้การสอนโดยวิธีศึกษาแบบอิสระ เป็นวิธีสอนแบบหนึ่ง
- 4 มีการเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมของโลก เป็นวิชาหนึ่ง

2 การวิจัยครั้งนี้ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า แนว โนมสังคมศึกษาได้รับการยอมรับจากนักการศึกษาสังคมศึกษา และใช้ เป็นวิธีสอนสังคมศึกษาในชั้นเรียนได้

3 คุณสมบัติทางวิชาชีพของอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งการนำควมรู้วิชาที่พมาใจและความยินยอมของอาจารย์ผู้สอนในเรื่องแนวโน้มและแนวควมคึกิใหม่ๆ

4 ลักษณะบางประการของโรงเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทั้งควมเห็นพองยินยอมของผู้สอนกับการนำเอาไปปฏิบัติในเรื่องวิธีสอนของเขา

ในปี ค.ศ. 1977 สตีเฟน แซมมวล แคทซ์¹ (Stephen Samuel Katz)

¹Stephen Samuel Katz, "A Study of Social Studies Teachers' Perceptions of the Utility of In-Service Training in Meeting Classroom Needs," Dissertation Abstracts International, 4 (October, 1977), p.2059 - A.

ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of Social Studies Teachers' Perceptions of the Utility of In-Service Training Meeting Classroom Needs"

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของกลุ่มครูสังคมศึกษาที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นชั้นเรียนเป็นเวลา 5 วัน คอวิธิการซึ่งจะนำไปใช้ซึ่งมี 8 แบบที่ได้รับจากการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากร ซึ่งได้แก่ ครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดที่เมืองมอนต์โกเมอรี รัฐเพนซิลวาเนีย จำนวน 272 คน ที่ทำการสอนในระหว่างปีการศึกษา 1975-76 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 209 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.80 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบทดสอบ 2 แบบ คือ The Mann-Whitney U Test และ Kruskal Wallis หากความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของคะแนนแบบของ Spearman และทดสอบไค สแควร์ (chi-square) เพื่อหาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างครูที่มีอายุ เพศ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

- 1 ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการสอนจากเพื่อนครู และสามารถปรับปรุงการสอนของตนจากการที่ได้รับการอบรม
- 2 การที่ได้รับคำแนะนำจากผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนในการปรับปรุงการสอนประจำวัน
- 3 การปฏิบัติงานของครูหญิงและครูชายมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
- 4 เมื่ออายุการทำงานมากขึ้น ความแม่นยำในเนื้อหาวิชามีมากขึ้น
- 5 การอบรมมากครั้ง ทำให้มีการปรับปรุงเนื้อหาและวิธีสอน

2 งานการเตรียมครูสังคมศึกษา

ในปี ค.ศ. 1972 การ์ดอน สกอต บาคัส¹ (Gardon Scott Bachus)

¹Gardon Scott Bachus, "An Analysis of the Academic Preparation, Teaching Assignment, and Professionalism of Selected Social Studies Teachers in Secondary School of Arkansas," Dissertation Abstracts International, 5 (November 1972), p. 2207-A.

ไ้ทำการวิจัยเรื่อง "An Analysis of the Academic Preparation, Teaching Assignment, and Professionalism of Selected Social Studies Teachers in Secondary School of Arkansas"

โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงการเตรียมครูสังคมศึกษาในด้านวิชาการ การกำหนดงานด้านการสอน เจตคติของครูสังคมศึกษาที่มีต่อความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาที่ทำการสอนกับหลักสูตรและความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้ครูสังคมศึกษาจำนวน 60 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอาร์คันซอส เป็นตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลซึ่งมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับครูในเรื่องการเตรียมครู การกำหนดงานควยการสอน และเจตคติต่ออาชีพ ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดเจตคติของครูสังคมศึกษาที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาและหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา เป็นแบบวัดเจตคติ โดยใช้ Osgood Semantic Differential โดยมีคณะกรรมการผู้ตัดสินจากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย จำนวน 8 ท่าน และครูสังคมศึกษาจำนวน 2 ท่าน ตรวจแบบสอบถามและให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเตรียมครูด้านวิชาการ และเจตคติต่อวิชาชีพของครูสังคมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

- 1 ครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในรัฐอาร์คันซอสไม่ได้รับการเตรียมตัวด้านวิชาการเกี่ยวกับสังคมศาสตร์ในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และจากข้อมูลพบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้เรียนอย่างลึกซึ้งในสาขาประวัติศาสตร์มากกว่าสาขาคณิตศาสตร์ในหมวดสังคมศึกษา
- 2 ครูสังคมศึกษาจำนวนมาก ต้องสอนวิชาที่ไม่ตรงกับความรู้พื้นฐานที่ตนได้เรียนมา
- 3 ครูมีเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชาในสาขาของตนในด้านความสัมพันธ์กับเนื้อหาในสาขาอื่น
- 4 โปรแกรมสังคมศึกษาที่กระทรวงศึกษาของรัฐได้จัดไว้เป็นมาตรฐานในระดับประกาศนียบัตรของครูสังคมศึกษานั้น มีขอบกว้างที่จะต้องแก้ไขมาก
- 5 ครูสังคมศึกษาไม่พอใจที่เขาเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพของครู ตลอดจน



ไม่สนใจที่จะอ่านนิตยสารที่เกี่ยวกับงานอาชีพของตน

ขอสรุปที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ

- 1 มาตรฐานการศึกษาที่จัดตั้งขึ้น โดยองค์การของรัฐควรมีการปรับปรุงแก้ไข
- 2 โปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษา ควรได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงควบ

3 The Arkansas Council for Social Studies การ
ยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องในการพัฒนาวิชาชีพ

4 ผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณาให้งานแก่ครูโดยคำนึงถึงการฝึกฝนทาง
วิชาการของครู

ในปี ค.ศ. 1973 ชาร์ลส์ เอ. ทอมป์สัน, จูเนียร์¹ (Charles A. Thompson, Jr.) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Secondary Social Studies Methods Instruction in the United States and Its Relationship to the New Social Studies" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนแบบใหม่ในการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาใน
วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาและมุ่งศึกษาพื้นฐานทางดานวิชาการ
และอาชีพของอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา และเจตคติของอาจารย์เหล่านี้ต่อการสอนวิธีสอน
สังคมศึกษา ส่งแบบสอบถามให้ครูทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงในเนื้อหา และส่งแบบสอบถาม
จำนวน 500 ชุดไปยังอาจารย์วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน
298 ชุด คิดเป็นร้อยละ 59.60

ผลการวิจัยพบว่า

- 1 อาจารย์วิธีสอนสังคมศึกษาร้อยละ 94 เคยมีประสบการณ์ในการสอนระดับ
มัธยมศึกษามาก่อน อาจารย์กลุ่มหนึ่งร้อยละ 44 มีวุฒิทางการศึกษาที่ไม่ใช่วิชาการศึกษา

¹ Charles A. Thompson, Jr., "Secondary Social Studies Methods Instruction in the United States and Its Relationship to the New Social Studies," Dissertation Abstracts International, 12 (June 1974), p. 7632-A.


แต่ส่วนมากร้อยละ 53.60 เคยได้รับการฝึกฝนการใช้อุปกรณ์และวิธีการต่างๆจากโครงการ
อบรมทางสังคมศึกษามาแล้วอย่างน้อย 1 โครงการ

2 อาจารย์ยุคใหม่ร้อยละ 36.60 เลือกสอนวิชาสังคมศึกษา และพอใจใน
ขบวนการและโครงสร้างของวิชา และอาจารย์ผู้สอนร้อยละ 81 เชื่อว่าการมีห้อง
สังคมศึกษาจะเป็นประโยชน์มากต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษา ส่วนการนำเอา
สังคมศึกษาแนวใหม่มาใช้นั้น อาจารย์ส่วนมากพบอุปสรรคด้านการเงิน อาจารย์ผู้สอน
กว่าร้อยละ 80 เห็นว่า ควรปรับปรุงวิชาสังคมศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเอาวิชา
สังคมศึกษาแนวใหม่มาเป็นแทน และอาจารย์ผู้สอนจำนวนร้อยละ 11 เห็นว่า สังคม
ศึกษาแนวใหม่ไม่สามารถนำมาใช้ได้กับนักศึกษาของเขา

ผู้วิจัยได้สรุปว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนสังคมศึกษาและสังคมศึกษาแนว
ใหม่ ยังคงอยู่ในระดับทฤษฎีเท่านั้น ส่วนปรัชญาการศึกษาตามแนวของคิวอี้
ซึ่งยึดหลักประสบการณ์ เป็นพื้นฐานกำลังเป็นที่นิยมขึ้นอีก

ในปี ค.ศ.1978 ไมเคิล เดวิด มอร์ริสัน¹ (Michael David
Morrison) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Effect of an Intensive
In-Service Program in Modifying the Questioning
Behavior of Teachers and Students in Secondary School
Social Studies Classes" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพ
ที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการใน 1 วัน ซึ่งเป็นการฝึกวิธีสอนทักษะพิเศษ(การตั้ง
คำถาม)แก่ครูสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย ครูสังคมศึกษาประจำการ
38 คน จาก 2 อำเภอ แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง ประกอบด้วย ครู
สังคมศึกษา 19 คน จากอำเภอหนึ่งที่เขาประชุมปฏิบัติการในการตั้งคำถาม อีกกลุ่มหนึ่ง
ประกอบด้วย ครูสังคมศึกษา 19 คน จากอำเภอหนึ่ง เป็นกลุ่มควบคุม ทั้งสองกลุ่มที่นำมา

¹Michael David Morrison, "The Effect of an Intensive
In-Service Program in Modifying the Questioning Behavior of
Teachers and Students in Secondary School Social Studies Classes,"
Dissertation Abstracts International, 7 (January 1979), pp. 4027-A-4028-A.

เปรียบเทียบกันจะคำนึงถึงองค์ประกอบตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน การยอมรับการเปลี่ยนแปลง และแบบการตั้งคำถาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 4 ครั้ง ในระหว่างปีการศึกษา 1972-73 โดยใช้ เทปบันทึกเสียงการประชุมเชิงปฏิบัติการและผลที่ได้จากการสอบของครูแต่ละคน และนำข้อคำถามที่ได้จาก เครื่องมือดังกล่าวมาแยกแยะตามระบบ  Gallagher-Aschner System สำหรับรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1 หลังจากที่ได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เรงรัด 1 วัน ในรูปการตั้งคำถาม ครูไม่ตามสูงกวาระดับ ส่วนน้อยค่ากวาระดับ จึงตรงกันข้ามกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในโครงการ

2 คำถามส่วนใหญ่ของครูเขาประชุมเชิงปฏิบัติการ เรงรัด 1 วัน เหมือนกับกลุ่มครูที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

3 องค์ประกอบอื่นๆ เช่น เพศ อายุ จำนวนปีที่ทำการสอน และการยอมรับการเปลี่ยนแปลง (ความมีใจกว้าง) ส่วนใหญ่ไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจจริงของครูที่ประสงค์เข้าร่วมปฏิบัติการที่จะเปลี่ยนแบบ (กระสวน) การตั้งคำถามในชั้นเรียน แนวคำถามที่เคยใช้ก่อน เขาประชุมก็ยังนำมาใช้ออกต่อไป ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้ตั้งคำถามให้อยู่ในระดับสูงขึ้นกว่าที่เคยใช้ในระดับ

4 นอกจากคำถามระดับธรรมดาแล้ว จำนวนคำถามที่ถามโดยนักศึกษาที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ไม่ได้แตกต่างไปจากนักศึกษาในกลุ่มควบคุมเลย

5 หลังจากอ่านบทความแบบปลายเปิดของ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาแล้ว นักศึกษาที่สอนโดยกลุ่มประชุมเชิงปฏิบัติการ ไม่ได้ตั้งคำถามสูงกวาระดับที่สอนโดยกลุ่มควบคุมเลย

6 การประชุมเชิงปฏิบัติการของครูประจำการ ไม่มีผลต่อการตั้งคำถามในการสอบไล่ที่ผู้เข้าร่วมประชุมสร้างขึ้นเลย ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้ตั้งคำถามในระดับสูงกว่าก่อนที่พวกเขาจะเข้าฝึกอบรมเลย คำถามเหล่านี้ไม่ได้แตกต่างไปจากกลุ่มควบคุมเลย

7 ไม่มีความสัมพันธ์กันเลยระหว่างคำถามของครูที่ใช้ในชั้นเรียน และคำถามที่ใช่อถามในการสอบไล่

8 มีความสัมพันธ์กันบ้างระหว่างคำถามของนักศึกษาที่ถามในชั้น และระดับ

คำถามที่ถามโดยครูของเขาเอง

9 คำถามที่ครูสร้างขึ้นในการสอบไล่ ไม่เห็นอวาระระดับคำถามของนักศึกษาที่ถามในชั้น

ผู้วิจัยได้สรุปดังนี้

1 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบเร่งรัด 1 วัน มีผลต่อการใช้ทักษะใหม่ๆ ในการสอนของครู

2 จำเป็นต้องมีการวางโครงการใหม่ การจัดการที่ดีกว่า และมีการสนับสนุนที่มากกว่า เดิมในการให้การศึกษาแก่ครูสังคมศึกษาที่เขาร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

3 การจัดทำหมวดหมู่และธรรมชาติของ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจะมีผลอย่างยิ่งต่อการตั้งคำถามที่ถามในชั้นเรียน

4 ระดับคำถาม แนวความคิดในชั้นเรียนสังคมศึกษาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ เห็นได้ชัดในคำถามของการสอบไล่ คำถามที่แยกแยะฝึกแยกกันไปในนั้นไม่ค่อยจะมี

5 คำถามของครูเป็นแบบอย่างไหนๆ เรียนตั้งคำถามอยู่ในชั้นเรียน

6 ระบบและความลึกซึ้งของการตั้งคำถาม ต้องให้เป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรสำหรับครู เพื่อจะได้เป็นความหวังของครูสังคมศึกษาต่อไปในภายภาคหน้า

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย